

1944 NOODLANDING
BIJ WIJK BIJ DUURSTEDE
BEMANNING DUIKT ONDER IN NEDERLAND

LEENDERT SMIT

1944 NOODLANDING BIJ WIJK BIJ DUURSTEDÉ

BEMANNING DUKT ONDER IN NEDERLAND

© 2025 Leendert Smit

Nedvision

Nedvision Publishing, Assen, Nederland

nedvision.com info@nedvision.com

ISBN 9789083504063

Basislayout: Dick van der Zee

Alle rechten voorbehouden. Geen enkel deel van dit boek mag worden gereproduceerd of verzonden in welke vorm dan ook of op welke manier dan ook, elektronisch of mechanisch, inclusief fotokopiëren, opnamen of via enig systeem voor het opslaan en ophalen van informatie, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Verzoeken om toestemming voor het maken van kopieën van enig deel van het werk moeten worden gemaild naar info@nedvision.com.

LEENDERT SMIT

**1944 NOODLANDING
BIJ WIJK BIJ DUURSTED**

BEMANNING DUIKT ONDER IN NEDERLAND

Inhoud

Voorwoord van de auteur	7
De relatie van mijn familie met Wijk bij Duurstede	7
Onderzoek naar verzetsverleden Wim Leeuw	7
Voorspel	13
Operatie Pointblank	13
Veel verliezen voor de Amerikanen	13
Nederland was kerkhof van vliegtuigen	15
Big Week	16
Plassen zonder WC aan boord	18
Elektrisch verwarmde kleding	18
Zuurstofmasker	19
Als je nodig moet...	19
Eenzame schutters	19
Ieders positie in de bommenwerper	21
“We werden heel snel oude veteranen”	21
Erop of Eronder	24
Al vroeg op	24
Groen licht	25
Treffen met de vijand	27
Crook buiten bewustzijn	28
Met de hakken over... de rivier	29
Geluk moet een mens af en toe hebben	29
Twee man springen eruit	30
De noodlanding wordt ingezet	31
Opgesloten in de radiatorruimte	32
Ooggetuige	33
De plek van de noodlanding	34
Op de vlucht in Nederland	36
Het verhaal van Louis Breitenbach	37
Wachten in een duiker onder de dijk	39
Een bijzondere brief	40
De Gouden Horizon	44
De Star-Spangled Banner	47
Casey	49
Contact met een kleindochter van Casey	50
Naar Doorn	51
De Keramiekchef	53
Sipke Wijtman-Vleer	54
En toen ging het mis...	55

Een nacht in een hooiberg	59
Op weg naar de vrijheid en naar huis	60
Het verhaal van Mike Fedoruk	61
Eschenreen	61
Neergestort bij Lage Mierde	62
“Bofa Doma”	66
Yikes, karnemelk	67
Doof en stom	68
Angstige momentjes	68
Bijenkorven	70
Naar Bakel en verder	72
Einddoel België	74
Het einde in zicht	75
Puzzelstukjes opgelost	75
Hannan	75
Beej de loar	76
HotPants	80
Harold Henry	81
Terug naar Crook en Fedoruk	82
Kwaad bloed	85
Krijgsgevangenen in nazi-Duitsland	87
Het einde van Stalag Luft 1	88
Breitenbach en Hensley	88
Razzia	89
In handen van de Gestapo	90
Ondervraging	91
Dulag Luft Frankfurt am Main	92
Stalag Luft 4	93
Gevangenen uit Heydekrug	94
Eetzaalcommandant	95
1945 Het einde nadert	95
Dodenmars	96
Ziekentrein ging naar Barth	96
Frankrijk en dan naar huis	96
Eisenhower gesproken	97
Reacties van nabestaanden	99
Nawoord	100

*De voltallige Crook- bemanning: De onderofficieren hurkend;
Sgt Jim Hensley, Sgt Salvador Chavez, T/Sgt Louis Breitenbach,
T/Sgt Robert Hannan, Sgt Norris Williams, S/Sgt Roy Cheek.*

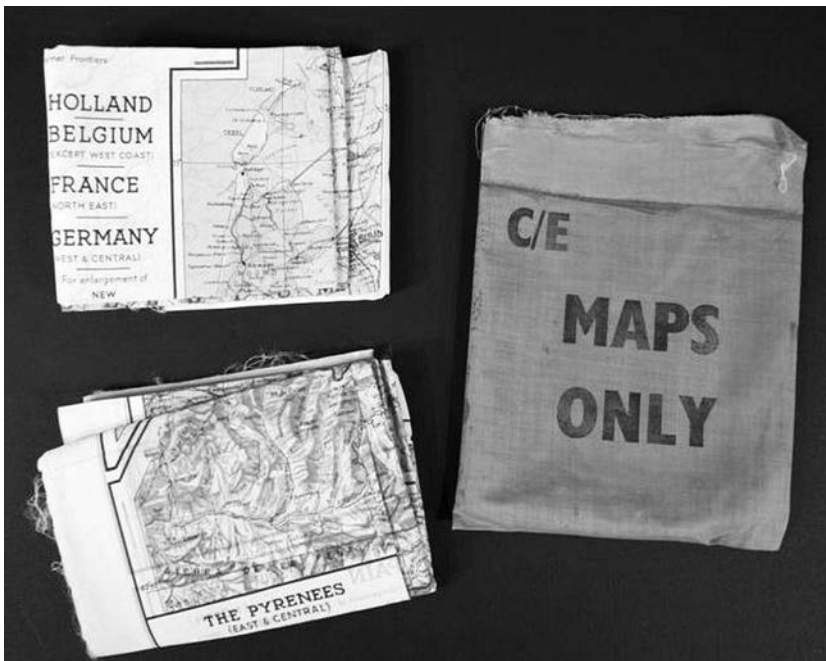
*Daarachter staand de officieren: 1e Luitenant Charles Crook, piloot;
2e Luitenant William Clark, co-piloot; 2e Luitenant Roscoe Davis,
navigator; Flightofficer Joseph DeLuca, bommenrichter.*

Op de vlucht in Nederland

Het was voor Charles Crook en zijn bemanning die 22^e februari 1944 tot nog toe een beangstigende dag geweest. Onder vuur genomen in Duitsland door FLAK waarbij er een lek ontstond in de brandstoftank van een vleugel. Heftige aanvallen van Duitse jachtvliegtuigen. Motor nr. 1 die getroffen was en uitviel. Gewonden aan boord. Genoodzaakt door de ontstane schade om in Duitsland te landen en in krijgsgevangenschap te raken, maar die dans ontsprongen omdat geen Duitse jachtvlieger hem volgde; geprobeerd Engeland te bereiken. Of in ieder geval de Noordzee. En dan plotseling in het Nederlandse luchtruim achtervolgd worden door een Duitse jager die een andere motor van zijn bommenwerper uitschakelt. Later kreeg de Duitser er nog een collega bij, beiden naar alle waarschijnlijkheid afkomstig van Vliegerhorst Venlo, dat is althans de conclusie van Eric van der Vlucht uit Wijk bij Duurstede naar aanleiding van zijn onderzoek naar het Duitse vliegverkeer op die dag.

En dan om een uur of één in de middag een noodlanding in de uiterwaarden van Wijk bij Duurstede nabij de Nederrijn, eindigend in een kniehoge ijskoude, met ijs bedekte, drinkplaats voor het vee langs het pad dat van de Rijndijk naar boerderij Den Duinen voerde.

Zoals Salvador Chavez schreef: *“Het is nu ieder voor zich.”* De instructies voor dit soort situaties luiden: opsplitsen, niet over wegen gaan, maar door de velden. Probeer contact te krijgen met Nederlanders, maar kijk wel uit, want het kunnen ook collaborateurs zijn, NSB'ers.

Allemaal beschikken ze over een overlevingstas. Met daarin onder andere een landkaart van Nederland, België, Duitsland en Frankrijk. Op kunstzijde aan twee kanten bedrukt.

Dus gemakkelijk op te vouwen en in je broekzak te stoppen. Ze waren bestand tegen scheuren en waren waterbestendig. Voorts een kompas en Nederlands, Belgisch, Duits en Frans geld.

Maar het noodpakket bestond uit meer: geconserveerde voedingsmiddelen, zoals crackers, snoep of een kleine hoeveelheid gedroogd vlees, die energie konden bieden; waterzuiveringstabletten en signaalspiegels: Deze werden gebruikt om een weerspiegeling van zonlicht te sturen naar zoek- en reddingsvliegtuigen of andere reddingsteams; een fluitje of andere geluidsapparaten; medische benodigdheden; EHBO-kit met een aantal basisitems voor de eerste hulp, zoals gaas, verband, en pijnstillers en tot slot een klein overlevingsmes voor verschillende doeleinden, zoals het snijden van touwen of het verkrijgen van voedsel. Of ze allemaal die overlevingstas bij zich hadden is niet bekend. Een kompas hadden ze in ieder geval wel.

Het verhaal van Louis Breitenbach

“Nadat de bemanning het vliegtuig had verlaten en dekking had gezocht in een slootbedding om niet beschoten te worden, ging ik terug naar het vliegtuig en probeerde het in brand te steken. Het enige dat niet onder water was, waren Borne-fakkels en een Very-pistool. Ik schoot er drie of vier op de vleugel, maar ze ontwikkelden niet genoeg hitte om door de brandstoftanks heen te branden. De FW 190 cirkelde nog steeds rond, maar deed geen poging om het vliegtuig opnieuw te beschieten.

Omdat het niet was gelukt het vliegtuig in brand te steken, besloten we dat het ieder voor zich was. We waren ongeveer een mijl van een stad neergestort en een menigte van ongeveer 75 mensen had zich verzameld op de top van een nabijgelegen dijk. We vonden verschillende mensen die Engels spraken en ontdekten al snel waar we waren. Het was het kleine stadje Wijk Bij Duurstede. Ze waren erg terughoudend om ons te helpen, omdat er, zoals we later ontdekten, mogelijk een informant in de menigte was.¹²

Terwijl we daar stonden, landde er een klein Duits vliegtuigje¹³ in de weide en twee officieren stapten uit en gingen op weg naar het wrak. Daarom besloten we om snel te vertrekken. Net toen ik de rand van een bos bereikte, arriveerde

12. Vermoedelijk was dat J. Lington, een NSB'er, die in de Peperstraat nr. 52 woonde en daar een winkel had, schuin tegenover Oeverstraat 1.

13. Het was een Fieseler Storch (Storch is Duits voor ooievaar), omdat hij hoog op zijn wielen stond. Het vliegtuigje werd vooral ingezet voor verkenningsdoeleinden. Maar deed ook dienst voor transport- en medische zaken. Het toestel had genoeg aan een korte start-en-landingsbaan. Met voldoende tegenwind was een startbaan van 50 meter toereikend en bij het landen een landingsbaan van 20 meter. Volgens Ton Gelok uit Wijk bij Duurstede kwam hij van het vliegveld Gilze-Rijen. Soesterberg was echter veel dichterbij en die had ook een Fieseler Storch. Ik acht het daarom aannemelijker dat hij van Soesterberg kwam.